

Ozbrojený zápas a jeho výchozí zákony

Motto:

Hledání a formulování zákonů jsou cílem, osou a obsahem bádání každé vědy, zárukou oprávněnosti její existence a budoucnosti, a tím i rozvoje civilizace.

Všechny vědy, včetně vojenské, by měly mít těžiště svého bádání v zjišťování a formulování všeobecně platných základních pravidel-zákonů existence a následně také cíleného rozvoje svého předmětu. Jen tak lze dosáhnout toho, aby daný obor byl řešen jako celek a ve všech potřebných souvislostech.

V podmínkách vojenské vědy, jejímž předmětem bádání je ozbrojený zápas a vše co s ním souvisí, je však znám spíše než zákony, o nichž se ví málo, jejich snad možný dílčí výklad (?) formou zásad v předpisech. Vzhledem k průběžnému narůstání složitosti a obsahu přípravy, a zejména vedení ozbrojeného zápasu (OZ) je však účelné zabývat se problematikou odhalování - zjišťování a formulování jeho (OZ) zákonů podrobněji.

Úvod

Život v přírodě i ve společnosti, a tím i jejich vývoj, probíhají podle určitých objektivních, na vůli lidí nezávislých pravidel, jejichž podstatu tvoří zákony.

Zákony jednotlivých oblastí se od sebe kvalitativně liší. Je například podstatný rozdíl mezi zákony přírodními a zákony společenskými. Přírodní zákony existovaly před člověkem a existují mimo něj. Prosazují se jako vztahy a souvislosti mezi přírodními činiteli, jevy, skutečnostmi, věcmi. Naproti tomu společenské zákony, i když jsou na vůli lidí nezávislé, se mohou prosazovat jen prostřednictvím lidí a jejich konáním jako vztahy mezi nimi. V souvislosti se svým systémovým okolím, zejména vědeckotechnickým poznáním a jeho praktickým využitím, se mohou postupně prosazovat i samovolně.

K společenským zákonům patří také zákony ozbrojeného zápasu. Je to dáno tím, že **válka, jejímž nejtypičtější a nejcharakterističtější projevem je ozbrojený zápas**, patří k jevům společenským.

Jako společenský jev **není ani vedení ozbrojeného zápasu**, na rozdíl od svého zahájení, **projevem libovůle lidí, ani projevem a výsledkem chaosu náhod**. Je to **proces cíleně řízený a vedený lidmi** podle jejich schopností více či méně zvládajících a využívajících společenské zákony konkrétního zaměření.

Objektivní charakter zákonů ozbrojeného zápasu znamená, že tyto **zákony určují průběh a výsledek ozbrojeného zápasu**. Prosazují se, ať jsou lidmi respektovány, nebo ne. Zatímco jejich využívání je podmínkou úspěchu, jejich porušování zejména v boji se silným a zdatným protivníkem vede nevyhnutelně k nadměrným ztrátám a ve svých důsledcích až k vítězství Pyrrhovu, či dokonce k porážce.

Proto je **poznání a zvládnutí zákonů ozbrojeného zápasu velitelským sborem každé, tedy i naší armády, základní podmínkou jejich úspěšné bojové činnosti**. Aplikace zákonů,

z ní vyplývajících zákonitostí, principů a zásad v souladu s podmínkami a možnostmi systémového okolí té které armády a jejich další rozpracování **musí být podstatou předpisů**, zabývajících se bojovou a operační činností vojsk.

Charakteristika ozbrojeného zápasu

Každá válka rozhodným způsobem ovlivňuje život a životní úroveň obyvatelstva obou proti sobě bojujících stran. Je prostorově a časově vymezenou etapou existence válčících států, zásahem do jejich vývoje. Silnější protivník – pravděpodobný **vítěz – dosahuje válkou svých cílů, včetně především následného hospodářského rozvoje**. Pro slabšího z protivníků – **poraženého** – válka většinou znamená vržení jeho ekonomiky a životní úrovně obyvatelstva o řadu, až desítky let zpět. Již to samo o sobě, případně navíc ještě hospodářský bojkot poraženého, s tím související další snížení životní úrovně, nárůst sociálních problémů a nespokojenost obyvatelstva mohou vést od sociálních nepokojů přes zločinnost **až k mezinárodně organizovanému teroru a k obnově příčin vzniku války**. Historie o tom přináší dostatek důkazů.

Potřeba rozpoutat a vést válku k dosažení politických cílů a s nimi spojených zájmů a ambicí v současné době poklesla zejména v Evropě. Je to dáno stále **vzrůstající vzájemnou ekonomickou provázaností a závislostí** jednotlivých států. Jak však ukazují dosavadní zkušenosti, počítat s vymizením války a tím i ozbrojeného zápasu ze života společnosti je zatím předčasné.

Podstatou ozbrojeného zápasu je organizované násilí, uskutečňované bojovou a operační činností vzájemně si nepřátelských států či koalic států. Jde tedy o **dvoustranný proces**, v němž se řeší antagonistické cíle, zájmy a ambice dvou protivníků. Oba usilují o to, aby jejich zájmy byly uznány a respektovány druhým z protivníků. Zatímco jedna z bojujících stran se snaží změnit stávající situaci násilnými prostředky ve svůj prospěch na úkor strany druhé, ta stejně tak násilnými prostředky usiluje o udržení daného stavu – statu quo. **První strana své ambice prosazuje útokem – napadením druhé, která se útoku první brání.**

Podstatou úspěchu jednoho i druhého z protivníků je **zničit si navzájem ty objekty, cíle, které z hlediska úspěšného vedení ozbrojeného zápasu mají strategický význam**. Jde především o řídicí centra států a ozbrojených sil, ozbrojené síly jako takové a zdroje možností klást organizovaný odpor: narušit výrobu a zásobování vojsk i obyvatelstva, zastrašit je a vyvolat nespokojenost, nedůvěru až chaos. **Rozhodující úlohu v tom mají možnosti bojové techniky a jejich počty.**

Hnacím motorem rozvoje každé oblasti lidské činnosti je praktické využívání znalostí – vědeckotechnického poznání. To platí i v ozbrojeném zápase snaha zajistit si nejen svou bezpečnost, ale i své ambice často vede k velkým objevům právě v oblasti vojenské techniky a odtud teprve k jejich všeobecnému využití.

Protože všechny uvedené objekty jsou spjaté s prostorem, je významným činitelem ozbrojeného zápasu také terén. Terén svou tvářností – členitostí, pokrytostí, hustotou sídlišť a průchodností, která se mění **s počasím, roční, ale také denní dobou, vedení ozbrojeného zápasu bezprostředně ovlivňuje.**

Vzhledem k již soudobým, ale ještě více perspektivním možnostem ozbrojených sil se v souvislosti s vědeckotechnickým poznáním **stává významnou součástí bojové činnosti také**

vzdušný a dokonce kosmický prostor nad bojištěm a válčištěm. Dosavadní dvojrozměrný charakter ozbrojeného zápasu se tak výrazně projevuje jako trojrozměrný.

Jak ukazují poznatky a zkušenosti z válek v Perském zálivu, bývalé Jugoslávii a Čečensku **ovlivňuje právě třetí rozměr významným způsobem průběh a výsledek bojových činností, a tím také ozbrojený zápas jako celek.**

Poznatky z těchto válek svědčí rovněž o tom, že při ozbrojeném zápasu **nemusí vždy jít o úplné zničení protivníka.**

V každém případě je však žádoucí válku ukončit, tak aby byly odstraněny příčiny jejího vzniku a současně zabránit pocitům křivdy a tím opětovnému růstu příčin k nové válce. V takovém případě se válkou vlastně nic nevyřešilo.

Hlavním subjektem, současně realizátorem, a tím také rozhodujícím činitelem vedení bojové a operační činnosti, a tím ozbrojeného zápasu jako celku, **jsou ozbrojené síly s cíleně vybudovanými organizačními celky a účelně využívanou bojovou technikou.**

Průběžné zkvalitňování bojové techniky odpovídajícím způsobem zvyšuje možnosti armád. Zohlednění a využití těchto možností klade **nové požadavky na rozvoj teorie a praxe přípravy i vedení ozbrojeného zápasu a současně na jejich zvládnutí velitelským sborem i vojsky.**

Z uvedeného vyplývá, že **hlavními faktory rozvoje teorie i praxe ozbrojeného zápasu** jsou:

- ❑ **politickovojeenské cíle**, vytyčené ozbrojeným silám vedením státu či koalice států jejich politickými vedeními a jejich podpora občany daného státu,
- ❑ úroveň technická a kulturní obyvatelstva, včetně jeho životní filozofie, zvyků, návyků, náboženského a etnického složení a vzájemných vztahů,
- ❑ **ekonomické možnosti** protivníků,
- ❑ **úroveň vědeckotechnického poznání**, jeho praktické všeobecné uplatnění a využití oběma protivníky,
- ❑ **protichůdné cíle, zájmy a ambice** protivníků, snažících se je prosadit ozbrojenou silou i za cenu vzájemného se zničení,
- ❑ **ozbrojené síly** jako prostředek protivníků k dosažení vytyčených cílů, vybavenost jejich ozbrojených sil bojovou i ostatní technikou a všestranný vzájemný poměr sil,
- ❑ prostor vedení ozbrojeného zápasu a jeho dílčích úrovní,
- ❑ povětrnostní podmínky, roční a denní doba.

Při rozboru a vyhodnocení všech těchto činitelů je třeba důsledně **vycházet z Charty OSN**, podle jejíž kapitoly XVI, čl. 103 „**mají přednost závazky podle této Charty** před závazky podle kterékoliv jiné mezinárodní dohody“.

Vztahy, vazby, závislosti a podmíněnosti mezi těmito činiteli a jejich možnostmi jsou rozhodujícími podklady – vstupy pro formulaci zákonů a zákonitostí ozbrojeného zápasu. Zákony a z nich vyplývající objektivně platné principy a zásady a jejich rozpracování v doktrínách a předpisech **tvorí základ teorie** jak ozbrojeného zápasu jako celku – strategie, tak jeho dalších úrovní – operační i taktické.

Principy a zásady vedení ozbrojeného zápasu jsou rovněž výchozí pro ostatní oblasti vojenské vědy. Patří k nim především zmíněné složení a organizační struktury ozbrojených sil, jejich systémy řízení a velení a požadavky na jejich přípravu, všestranné zabezpečení a další ozbrojený zápas ovlivňující činitele.

Zákony, zákonitosti, principy a zásady ozbrojeného zápasu

Historie ukazuje, že rozvoj a úroveň civilizace, kultury a jejich oblastí, jíž je rovněž ozbrojený zápas, odpovídají poznáním všeho druhu, zejména technického, a schopnosti lidí je všeobecně účelně a účinně využít k průběžnému zvyšování své životní úrovně.

Z toho lze vyvodit obecně platný základní zákon:

Úroveň a kvalita civilizace, kultury a jejich oblastí jsou přímo úměrné úrovni a kvalitě vědeckotechnického poznání, uplatňovaných lidmi při zajišťování svých potřeb.

Z všeobecné charakteristiky ozbrojeného zápasu je zřejmé, že z hlediska zaměření a významu existují v podstatě **dva základní druhy zákonů ozbrojeného zápasu:**

- ❑ vnější - vstupní,
- ❑ vnitřní - jeho přípravy a vedení.

Za vnější lze považovat ty zákony, které nejsou přímo součástí teorie vedení ozbrojeného zápasu, ale rozhodujícím způsobem jej ovlivňují a limitují. Svým zaměřením a obsahem jsou výchozími – vstupními a určujícími pro vypracování teorie přípravy a vedení ozbrojeného zápasu ozbrojenými silami, jejich složení, strukturu a praktickou přípravu k němu. Lze rovněž říci, že mají jakousi funkci spojovacího článku mezi ozbrojeným zápasem a:

- ❑ politikou státu,
- ❑ ekonomickými možnostmi státu,
- ❑ uplatněním vědeckotechnických poznatků v konstrukci bojové a ostatní techniky ozbrojenými silami již využívané, k využití plánované, případně konstruované.

Vnitřní zákony přípravy a vedení ozbrojeného zápasu je možné z hlediska jejich zaměření dělit na zákony, zabývající se způsoby řešení:

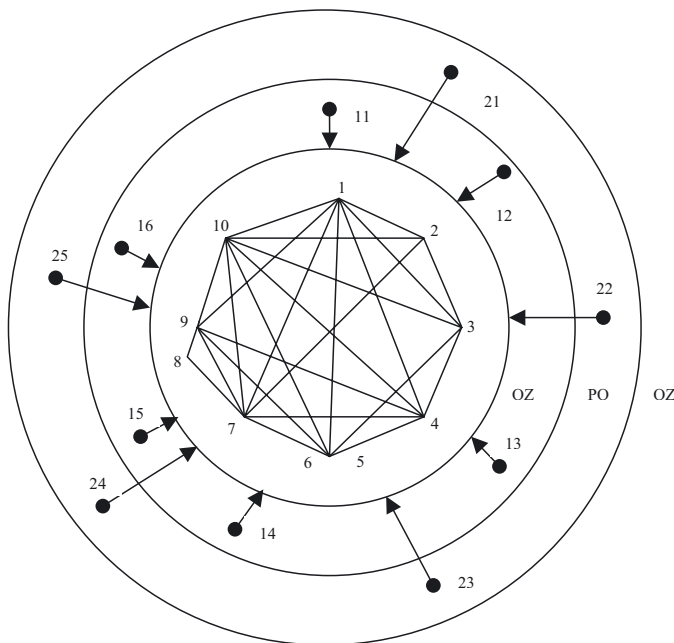
- ❑ protichůdných zájmů dvou vzájemně si nepřátelských ozbrojených sil – systémů ozbrojenou konfrontací,
- ❑ vzájemných vztahů prvků uvnitř jednoho ozbrojeného systému a to jak sil vlastních, tak protivníka a následným srovnáním jejich všestranných možností.

Závislost a podmíněnost teorie i praxe ozbrojeného zápasu uvádí **příloha č. 1.**

Zákon bude v tomto textu chápán jako souhrn stálých, vědecky poznanych, zdůvodněných a obecně platných podstatných vlastností, vztahů a podmíněností teorie přípravy a vedení ozbrojeného zápasu. Poznání a využívání zákonů všeobecně umožňují vysvětlovat nejen minulost a současnost konkrétních jevů, objektů a procesů, ale také předvídat a ovlivňovat jejich průběžný vývoj, a tím i jejich výsledný projev. To platí rovněž v oblasti ozbrojeného zápasu.

Zákonitostí se rozumí objektivně se projevující prosazování zákona nebo více zákonů ve zkoumaném jevu, objektu, procesu. Zákonitost při zkoumání konkrétního jevu, objektu, procesu v sobě vedle obecného působení zákona zahrnuje také jeho jedinečný, konkrétní projev, týkající se jen daného objektu zkoumání, v tomto případě ozbrojeného zápasu.

Schéma závislosti a podmíněnosti teorie i praxe ozbrojeného zápasu



Legenda:

OZ - ozbroj. zápas (dva protivníci)

- 1 - cíle - C stanovené ozbroj. silám - OS
- 2, 12 - možná ohrožení - protivník - P jeho C,Z,A a jeho možnosti (C-cíle, zájmy-Z, ambice-A)
- 3 - vlastní možnosti - V
- 4 - srovnání možností V:P
- 5 - koncepce - řešení ohrožení OS
- 6 - požadav. na složení a vybavení OS
- 7 - požadavky na ostatní oblasti státu
- 8 - rozpracování požadavků (6i7)
- 9 - příprava OS i ost. oblastí státu
- 10 - sladění všech opatření

PO - přímé okolí

- 11 - cíle-C, zájmy Z, ambice A státu
- 13 - mezinárodní normy: Charta aj.
- 14 - vlastní legislativa
- 15 - ekonom. a vědtech. možnosti státu
- 16 - mezinár. závazky státu
- 16 - charakteristika území možného střetu

NO - nepřímé okolí

- 21 - mezinárodní politická situace
- 22 - mezinárodní sociál. situace
- 23 - mezinárodní ekonomická situace
- 24 - světové trendy věd.tech. poznání
- 25 - mezinárodní právní normy

1. Podstatou ozbrojeného zápasu je snaha dvou protivníků dosáhnout svých protichůdných cílů ozbrojenou silou.
2. Vykonavateli uvedených skutečností jsou lidé s odpovídající technikou.
3. Prvky (1-10) ozbrojeného zápasu se vzájemně ovlivňují - synergický efekt. Působení systémů PO a NO ovlivňují OZ samostatně, ale jejich vliv se počítá.
4. Ve všech případech půjde o rozbor problému - vyhodnocení = požadavky teorie a následného praktického uplatnění požadavků s případnými úpravami dle skutečných možností - zpětná vazba.

Všeobecně objektivní platnost zákonů a zákonitostí ozbrojeného zápasu se plně vztahuje na oba protivníky. Rozsah působnosti příslušných zákonů a zákonitostí určuje **vzájemné porovnání podmínek a možností protivníků**.

Z toho pak vyplývají požadavky protivníků na opatření k prosazení svých zcela protichůdných cílů, zájmů a ambicí ozbrojeným zápasem. **Protichůdnost cílů, zájmů a ambicí musí odpovídat rozdílnost-protichůdnost opatření protivníků formulovaná jimi jako teoretické principy a zásady** přípravy a vedení ozbrojeného zápasu jejich úrovněmi: strategickou, operační a taktickou. Následná praxe zvládnutí teorie a kvality její realizace velitelským sborem jsou základními předpoklady dosažení úspěchu ozbrojeným zápasem.

Principy a zásady jsou vědomým a cíleným teoretickým rozpracováním a praktickým využitím zákonů a z nich vyplývajících zákonitostí k efektivnímu vedení bojových a operačních činností jednotlivými organizačními celky ozbrojeného systému a tím ozbrojeného zápasu jako celku.

Orientační schéma závislosti a podmíněnosti jeho zákonů, zákonitostí, principů a zásad uvádí již **příloha č. 2**.

Hlavní vnější – vstupní zákony a zákonitosti ozbrojeného zápasu

Ozbrojený zápas je naplněním teze – zákona, formulovaného Karl von Clausewitzem, že **válka je pokračováním politiky násilnými prostředky**. Úplnější znění by bylo také jinými prostředky. Kromě násilných se totiž nadále používají, i když ve srovnání s mírovou dobou v omezeném rozsahu, zejména diplomacie, často zprostředkovávaná třetí stranou, a další prostředky.

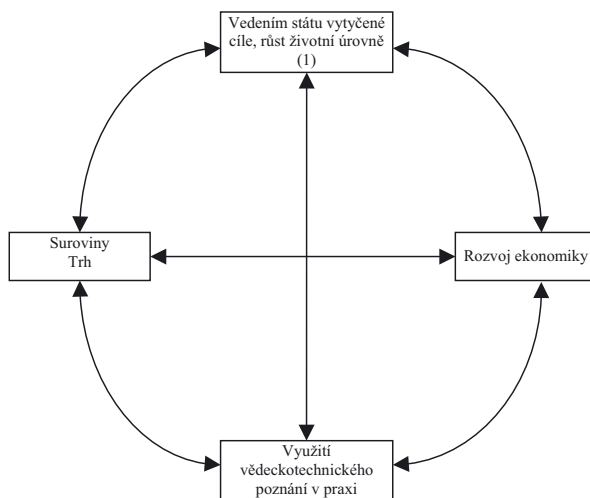
Jako pokračování politiky násilnými prostředky má ozbrojený zápas umožnit dosažení politickým vedením státu či koalice států vytyčených cílů. Výchozími při tom jsou především zájmy ekonomické jako rozhodující prvek zajištění rozvoje dané společnosti a tím také životní úroveň obyvatelstva příslušného státu či koalice států.

Vzhledem k požadavku **reálnosti vytyčovaných cílů a jejich dosažení musí politické vedení státu stanovit nejen obsah cílů, případně cílů postupných – pomocných, ale také pravděpodobného protivníka, či protivníků**. Těmi budou ti, o nichž se předpokládá, že mohou, případně by mohli dosažení stanovených cílů, zájmů a ambicí bránit, překážet či je znemožnit. Současně musí brát v úvahu své i protivnickovy možné spojence, s nimiž lze za určitých situací (jakých?) při realizování vytyčených cílů počítat.

Názorným příkladem stanovení politických a také postupných cílů k vytvoření podmínek při dosahování celkového – konečného cíle byla například *politika nacistického Německa na začátku druhé světové války*. Své komplexní strategické politické cíle, v tom především také ekonomické zájmy, vyjádřilo heslem „Drang nach Osten!“ Volně přeloženo „Vzhůru (vpřed) na východ!“. Postupným cílem k tomu mělo být obsazení států střední a západní Evropy. Tím si Německo chtělo vytvořit k tomu zejména ekonomické, do určité míry rovněž politické a částečně i vojenské předpoklady.

Politické cíle, zájmy a ambice sledované již v míru a následně řešené ozbrojeným konfliktem, jsou určující rovněž pro vypracování době odpovídající vojenské doktríny jednotlivých států. Z ní hlavně v západních zemích také vycházejí případné dílčí doktríny (?) jednotlivých složek ozbrojených sil a všeobecně i operační plány a způsoby vedení operační a bojové činnosti.

Závislost a podmíněnost řešení vedením státu vytyčených cílů



(1) Rozvoj životní úrovně zahrnuje především:

- vytvoření základních životních podmínek k zajištění nezbytných potřeb = zaměstnání pro: jídlo, pití, bydlení, spánek, zdraví, sociální jistoty
- umožnění vzdělání
- zajištění
 - bezpečnosti
 - kultury
 - svobody politické, náboženské, etnické, slova, písma pohybu atd., pokud neohrožuje či neomezuje okolí
- důslednou osobní, hmotnou a morální odpovědnost každého za veškeré konání své i svých podřízených (kontrola), včetně všech vedoucích činitelů (tunelování)
- naprosto stejnou spravedlnost - stejný metr pro všechny zvláště vedoucí -
- důsledné respektování tří základních sloupů demokracie:
 - svobody: je úplná, pokud není na úkor druhých
 - rovnoprávnosti: zákony platit plně zejména také pro ty, kteří je tvoří a měly by proto být vzorem jejich dodržování (imunita?)
 - bratrství: pomoc potřebným a slabým především doma, ale i v zahraničí (viz CHARTA OSN).

Příloha 2

Z dosavadních zkušeností vyplývá, že při dosahování stanovených cílů, zájmů a ambicí je neúčelnější a neúčinnější na všech úrovních (strategické, operační a taktické) **jeden společný vševojskový záměr – zámysl**. Každý druh vojska v něm podle svého místa, úlohy a možností dostává konkrétní úkoly.

V závislosti na sledovaných cílech a možnostech protivníka jsou značné rozdíly také ve způsobech vedení války. Důkazem toho je opět Německo za druhé světové války. Válka ze strany Německa proti tehdejšímu Sovětskému svazu se vyznačovala nebývalou bezohledností a krutostí nejen proti vojskům, ale i obyvatelstvu Sovětského svazu. Projevovalo se to pustošením země, vypalováním vesnic, pronásledováním a likvidací civilního obyvatelstva, nelidským

zacházením se zajatci apod. V ostatních zemích Evropy, s výjimkou bývalé Jugoslávie, tomu bylo jinak. Na tomto příkladu je zřejmé, že v každé válce největší oběti přináší obyvatelstvo válečnických stran, zejména strany napadené, na jejímž území válka probíhá.

Orientace ozbrojeného zápasu na dosahování politických a v nich především ekonomických cílů směrem vně státu je v podstatě podmínkou k dosažení vnitřních politických cílů. Názorně to opět ukazuje příklad fašistického Německa. Plán války proti Sovětskému svazu *Barbarossa* řešil především dva druhy politických a současně ekonomických cílů:

- ❑ *vnější*, jimiž bylo rozšíření sfér vlivu německého kapitálu vně státu: zejména získání zdrojů surovin, odbytišť-trhů – Němci hlásaný „Lebensraum“ (životní prostor) a levné pracovní síly,
- ❑ *vnitřní*, v nichž šlo o to, aby vytvořením podmínek pro rozvoj německého kapitálu byl současně *zabezpečen růst životní úrovně vlastního obyvatelstva, a tím také jeho podpora politiky vedení státu.*

Kromě toho existoval *politický cíl* zničit protivníka, který by především vzhledem ke své velikosti a počtu obyvatel, ale také z politických důvodů mohl být dříve či později nebezpečnou překážkou německé rozpínavosti. To spolu s oslňujícími vítězstvími jeho armád na začátku druhé světové války mělo současně *prokázat výhodnost a dokonce správnost, nadřazenost a převahu politiky a ideologie nacistických vládců.* Že to bylo na úkor jiných států a jejich obyvatelstva, a jinak tomu ani nikdy být nemůže, tehdy nikoho z Němců, až na malé výjimky, v době úspěšných tažení jejich armád nezajímalo. Schéma naznačených cílů lze považovat za obecně platné.

Stejně tak je možné vyvodit *různé politické cíle, zájmy a ambice politiky protihitlerovské koalice.* U otevření druhé fronty Churchill prosazoval invazi západních vojsk přes Balkán, naproti tomu při stanovení čáry setkání spojeneckých vojsk v našem prostoru sovětské vedení trvalo na setkání se západními vojsky na naší západní hranici bez ohledu na Pražské povstání. Později po dlouhých jednáních souhlasilo s kompromisem setkání vojsk v prostoru Plzně. Důvodem Západu přitom bylo omezit obsazení států střední Evropy sovětskými vojsky, a tím i politický vliv Sovětského svazu v nich.

Na základě těchto uvedených, ale také dalších příkladů z historie je možno konstatovat, že:

Vnitřní politické cíle určují politické cíle vnější (mají vnitřní zabezpečit), a tím také cíle ozbrojeného zápasu.

Možnosti ozbrojený zápas ovlivňujících činitelů – jeho systémového okolí – jsou základními vstupy – podklady – pro vypracování jeho teorie, s ní spojené vojenské doktríny a způsoby vedení operační a bojové činnosti k tomu cíleně budovanými ozbrojenými silami-systémy z toho vyplývajících požadavků na jejich zabezpečení ostatními oblastmi jednotlivých států a jejich koalic.

Obsah cílů, zájmů a ambicí, určených politickým vedením státu ozbrojeným silám k jejich realizaci ozbrojeným zápasem, roste vždy úměrně s ekonomickou silou státu a potřebou jejího dalšího rozvoje jako základního předpokladu také rozvoje státu.

Podmínkou rozvoje ekonomiky je úroveň vědeckotechnického poznání a jeho uplatnění v praxi. Čím jsou úspěchy v oblasti vědeckotechnického poznání větší a početnější a jejich

uplatnění v praxi rychlejší a masovější, **tím významnější a prudší je ekonomický rozmach daného státu.**

Řečeno jinými slovy: **vědeckotechnické poznatky a jejich uplatnění v praxi jsou rozhodujícími pro úroveň ekonomiky a její rozvoj a tím i pro formulaci politických cílů, zájmů a ambicí války.** Současně tak narůstá nejen ekonomický, ale všestranný předstih daného státu před státy ostatními. Protože schéma: vědeckotechnický rozvoj – praxe, výroba – trh, ekonomika a s ní růst životní úrovně – vědeckotechnické i všeobecné poznání – vědeckotechnický rozvoj se stále opakuje a také zrychluje, je pravděpodobné, že tempo cyklu i rozdíly mezi ekonomikami států, a tím jejich bohatstvím, všestranným rozvojem se budou dále zvyšovat. To jen podtrhuje význam vědy, znalostí již v současnosti, především však v budoucnosti.

Z toho vyplývá další vstupní zákon:

Vědeckotechnický rozvoj vytváří podmínky pro všestranný růst států a jejich bohatství. Rozdíly mezi bohatými a chudými, zaostalými státy se tak budou stále rychleji zvyšovat formou rozvírajících se nůžek. K obdobné situaci bude docházet i uvnitř států.

Vzájemnou závislost a podmíněnost vedením státu stanovených cílů všeobecně, s důrazem na růst životní úrovně obyvatelstva včetně jeho bezpečnosti, ekonomiky a vědeckotechnické poznání, znázorňuje **příloha č. 2.**

Čím byly a jsou jednotlivé státy **ekonomicky silnější, tím více finančních prostředků ve svých rozpočtech mohly a mohou věnovat na své ozbrojené síly**, na zvyšování jejich počtů a zkvalitňování výzbroje. Tak si vlastně již v míru vytvářejí předpoklady pro realizaci svých cílů, zájmů a ambicí případným ozbrojeným konfliktům.

Kvalita výzbroje, její možnost, zejména dosah a účinek, ovlivňují zpětně politické cíle, zájmy a ambice. Umožňují jejich růst a bezprostředně ovlivňují způsob vedení bojové činnosti.

K zvětšení prostoru ozbrojeného konfliktu docházelo nejen v jednotlivých po sobě následujících válkách, ale také během nich v důsledku využití možností nových zbraní a jím odpovídajících změn bojové činnosti. Tak vytvořivší se situace vedla k **růstu politických cílů dokonce i v průběhu jedné války.** Důkazem toho jsou jak první, tak zejména druhá světová válka. To pochopitelně vyžadovalo **průběžné zvyšování požadavků na všestranné zabezpečení ozbrojených sil** v souladu s danými podmínkami a jím vypracovanou odpovídající teorií vedení ozbrojeného zápasu.

Jak ukazuje historie orientace plně zmobilizovaného hospodářství státu působí:

- ❑ **zrychlení rozvoje vědeckotechnického poznání** a jeho uplatnění zejména v bojové technice,
- ❑ **růst významu zázemí** pro zabezpečování ozbrojených sil vším potřebným a s tím souvisejícím zvyšujícím se počtem strategických cílů,
- ❑ **prodlužování doby trvání ozbrojeného zápasu** a jeho všeobecný rozmach při dosahování politickým vedením stanovených cílů, zájmů a ambicí.

To vede k tomu, že v soudobých podmínkách **prakticky mizí rozdíl mezi frontou a zápo-
lím.** Z toho vyplývající požadavky vyžadují **vytvořit k obraně a ochraně zázemí nezbytné**

předpoklady již v míru. Lze toho však dosáhnout jen tehdy, pokud obyvatelstvo daného státu je přesvědčeno o tom, že má za co bojovat a že případný neúspěch by zhoršil jeho dosavadní situaci. Jak opět dokazuje historie, morálka obyvatelstva i vojsk, jejich vůle a síla snášet utrpení a strasti války a odhodlání přinést v ní, pokud to bude nutné, oběť nejcennější – život, je **podmíněna jejich ztotožněním se s cíli, vytyčenými politickým vedením státu**. K tomu je ovšem třeba vytvořit všestranné předpoklady již v míru.

Množství a kvalita výzbroje, počty ozbrojených sil, morální hodnoty obyvatelstva, jeho vyspělost a vztah k cílům války, organizované a všestranné zabezpečení jak války, tak života v zázemí jsou stále více **závislé na stavu výrobních sil – ekonomické úrovni státu či koalice států, na jejich politickém zřízení, vedení a podpoře obyvatelstvem a na úrovni vědeckotechnického poznání jako rozhodující síly úrovně a rozvoje ekonomiky státu i všeobecné, hlavně však technické vyspělosti jeho obyvatelstva**.

Z vlivu bojové techniky na rozvoj ozbrojeného zápasu lze vyvodit tyto závěry:

Vlastnosti zbraní a bojové techniky rozhodujícím způsobem ovlivňují charakter a způsob vedení ozbrojeného zápasu. Čím větší jsou dosah a účinky zbraní, tím větší změny vyvolávají ve způsobech vedení, prostorovém a donedávna i časovém rozmachu. Smazávají rozdíl mezi frontou a zápolím, týlem.

Ozbrojený konflikt přestává být zkouškou jen ozbrojených sil, ale je také zkouškou všech materiálních, organizačních, duševních a technických možností, kvalit a schopností bojujících stran, včetně jejich obyvatelstva.

Rozhodující místo ve vytváření materiálních podmínek k vedení ozbrojeného zápasu stejně jako k rozvoji státu zaujímá ekonomika a v ní výroba.

Historie rovněž dokazuje, že **ne pouze na základě geniality vojevůdců, ale na základě změn v uplatnění vědeckotechnického poznání ve výrobě a jejich technicky průběžně zdokonalovaných a vyspělejších výrobcích docházelo a bude nadále docházet ke změnám v přípravě a vedení ozbrojeného zápasu**.

Genialita vojevůdců spočívala v jejich schopnostech a talentu dříve a lépe než ostatní poznat nové možnosti výrobou poskytované bojové techniky, a také ji tvůrčím způsobem využít v konkrétních situacích. Pochopení podstaty kvality a parametrů techniky jim umožnilo odpovídajícím způsobem rozpracovat teorii, nové zásady vedení bojové činnosti a překvapit tím protivníka. Pokud byl čas na praktické zvládnutí teorie, bylo překvapení o to účinnější.

Vědeckotechnické poznání, výroba a jejich možnosti v současnosti ozbrojeným silám poskytují nejen novou bojovou techniku, ale i nového, technicky vyspělejšího člověka, schopného tuto vysoce účinnou techniku ovládnout a efektivně využít.

Úroveň výroby, jak z uvedeného vyplývá, je právě tou silou, která **umožňuje rozvoj ozbrojených sil tím, že jim dodává více zbraní a lepší kvality**. Ty pak vyvolávají odpovídající změny v teorii ozbrojeného zápasu.

Změny ve vojenské technice, uplatnění jejich možností a současně ochrana proti nim (ozbrojený zápas je dvoustranný) vyvolávají nejen rozvoj vojenské teorie, ale následně také změny vojenských doktrín a způsobů vedení bojové činnosti.

Každé zanedbání rozvoje vojenské teorie mělo v minulosti za následek, že k prosazení změn, které umožňovaly a z hlediska ochrany přímo vyžadovaly parametry nové techniky, docházelo živelně v průběhu ozbrojeného zápasu. Bývalo to však za cenu nadměrných lidských, psychických i materiálových ztrát. Tak tomu bylo například v prusko-francouzské válce (1870-1871), kdy palba zadovek a kulometů si vynutila rozptýlení praporečnických kolon až do rojnic a jedinou formou pohybu na bojišti se stal přískok. Voják si bez souhlasu velitelů našel instinktivně sám způsob, jak se chránit před nepřátelskou palbou.

V soudobých podmínkách vysoce účinné a perspektivně ještě účinnější bojové techniky by živelné prosazování nových způsobů bojové činnosti mohlo skončit až katastrofou, v lepším případě „jen“ nadměrnými, ale těžko nahraditelnými ztrátami.

Z toho lze vyvodit, že:

Hledat, formulovat a zvládnout nové zásady vedení bojové činnosti již v míru je základním posláním a úkolem vojenské vědy.

Pokud jde o organizační a psychické schopnosti bojujících stran, je třeba vidět, že i v této oblasti došlo k bouřlivému vývoji. Od válek, které svými cíli, prostředky, prostorovým a nepřetržitým časovým rozmachem měly relativně omezený charakter, došlo ve dvacátém století k válkám v pravém slova smyslu světovým.

Jestliže dřívější války byly vedeny v podstatě jen **nájemnými**, lze proto říci relativně profesionálními armádami té doby a obyvatelstva se týkaly v zásadě nepřímo, například drancováním prostorů bojů apod., je **do soudobých válek stále více vtahováno a zainteresováno až přímo, či nepřímo obyvatelstvo.**

Přímo tím, že je vystaveno ničivým účinkům bombardování raketami, letectvem a bojovou činností výsadků a diverzních skupin. **Nepřímo** závislostí ozbrojených sil na všestranném, průběžně organizovaném zabezpečování bojujících armád lidmi, bojovou technikou a materiálem všeho druhu.

To již samo o sobě ukazuje na potřebu vysokého morálně politického uvědomění obyvatelstva státu a plnou podporu cílů války všemi, nebo alespoň většinou právnických a hlavně fyzických osob.

Úkoly zázemí v případě války budou totiž velmi rozmanité, složité a náročné. K hlavním z nich budou patřit především:

- ☐ likvidace úderů letectva a raket protivníka, zejména jaderných, pokud dojde k jejich použití,
- ☐ boj s diverzanty a výsadky protivníka kdekoli a kdykoliv na celém území státu,
- ☐ zásobování ozbrojených sil vším potřebným k boji,
- ☐ zásobování obyvatelstva vším potřebným k životu,
- ☐ doplňování ozbrojených sil lidmi,
- ☐ zajišťování pořádku a bezpečnosti proti narušitelům všeho druhu.

Ze všech těchto skutečností vyplývá následující závěr:

Reálnější vyhlídky na vítězství bude mít ta bojující strana, u níž jsou zájmy politického vedení a obyvatelstva shodné a dokáže také maximálně zmobilizovat a využít nejen materiální – ekonomické, ale i duchovní a fyzické síly obyvatelstva k úspěšnému dosažení vytyčených cílů, zájmů a ambicí.

Předpoklady k dosažení vysokého stupně morálního potenciálu má především ten stát, jehož obyvatelstvo je schopno vydržet obrovské zatížení válkou, jemu způsobené ztráty, strasti, dokonce i dílčí porážky, případně i jaderné údery. Přitom však současně neztratí vůli k boji za dosažení konečných cílů a tím úspěchu i za cenu dalších obětí, případně sebeobětování.

Cíle, zájmy a ambice stanovené vedením státu války v takovém případě bere obyvatelstvo za své a bude ochotno k jejich dosažení přinášet sebevětší oběti.

Závěr

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývají následující hlavní vnější – vstupní zákony – ovlivňující ozbrojený zápas:

1. Reálné politické cíle zájmy a ambice musí vycházet z všestranných možností státu či koalice států vytvářejí rozhodující podmínky pro vedení ozbrojeného zápasu.
2. Průběžný rozvoj ekonomiky a s ním související zvyšování životní úrovně je hlavním posláním politického vedení státu.
3. Vliv politických cílů, zájmů, ambicí a všestranných možností státu se promítají do vnitřních zákonů ozbrojeného konfliktu a plně je ovlivňují.
4. Výsledek ozbrojeného konfliktu určují v těsné jednotě vzájemné souvislosti a podmíněnosti, celkové počty, velikost ekonomické, morálně politické a vojenské síly státu či koalice států, ale i jejich protivníků a jejich vzájemný poměr.
5. Vítězství patří té straně, která ve všech těchto činitelích jako celku dosáhne převahy nad protivníkem.
6. Vědeckotechnické poznání, jeho kvalita a využití v praxi jsou základem ekonomiky státu, jeho bohatství i mezinárodního postavení.
7. Úroveň vědeckotechnického poznání a jeho uplatnění v konstrukci bojové techniky určuje sílu a kvalitu ozbrojených sil a potřebu rozvoje teorie přípravy a vedení ozbrojeného zápasu.
8. Již v soudobých, a tím spíše perspektivních podmínkách mizí rozdíl mezi frontou a zápo-
lím.

Který z uvedených zákonů a činitelů je důležitější, nelze stanovit s konečnou platností. Dokazuje to rovněž historie. V různých válkách, za různých situací, podmínek a možností bojujících stran byly vzájemné vztahy mezi činiteli ozbrojeného zápasu a tím i jejich úloha různé. Odpovídající využívání zákonů a z nich vyplývající opatření vytvářejí základní předpoklady pro úspěch.

Obdobným způsobem jako u vnějších zákonů přípravy a vedení ozbrojeného zápasu je třeba vyvozovat a formulovat jeho vnitřní zákony. Vzhledem k redakčním prostorovým omezením je to možné provést v dalším samostatném příspěvku.